

avaluació educació secundària obligatòria 4t d'ESO

ENGANXEU
L'ETIQUETA IDENTIFICATIVA
EN AQUEST ESPAI

CURS 2016-2017

competència

lingüística:

llengua catalana

INSTRUCCIONS

- Per fer la prova utilitza un bolígraf.
- Llegeix atentament les preguntes i contesta-les marcant amb una X la casella corresponent en el full de respostes. Només hi ha una resposta correcta per a cada pregunta. Si t'equivoques, has d'omplir tot el quadrat i marcar de nou amb una X la resposta correcta. Per tornar a marcar com a correcta una resposta prèviament emplenada, encercla-la. No facis servir cap corrector (líquid, cinta...).
- Quan acabis, no t'oblidis de respondre a la pregunta que hi ha en el full de respostes.

TEXT 1

Llegeix aquest text amb atenció i tria la resposta correcta a cada pregunta.
Marca-la en el full de respostes.

ELS DE POBLE I ELS DE CIUTAT

Els agradava tot: el bull i la botifarra negra, les magres de pernil i fins la cansalada trobaven bona. És més gustosa que la d'allà baix, deien.

A mi m'agradava veure com s'anaven omplint els plats i de quina manera feien servir el ganivet, quasi per a tot. El cosí de tia fins retallava la mica de greix del pernil i el deixava a la vora del plat. Són més gormands¹ que les paelles, deia oncle. Quan jo tornava els plats a la cuina, l'aixecava amb dos dits i me'l menjava, el greix vull dir, que sempre m'ha agradat aquell gust tan intens, més que la magra, i a més m'han ensenyat que no s'ha de fer malbé res.

Els de ciutat són diferents, són una mica melindros en això del menjar i de seguida els sembla que són els grans senyorassos. Només que treballin darrere d'un taulell, ja els puguen els fums al cap. Això ho explicaven els oncles i jo que m'ho creia de cap a cap, però m'agradava que els cosins de Barcelona pugessin cada any, perquè era una alegria veure com omplien la casa i s'abraçaven als oncles tot eixugant alguna llàgrima i repetien:

—Aquesta noia cada dia se us fa més maca; i quins cabells més ondulats i bonics que té!

A Pallarès no es diu “noia” ni “maca”. Aquestes paraules que jo entenia sense fer-les servir em feien gràcia, i pensava que una llengua és com una eina que cadascú l'agafa a la seva manera, encara que serveixi per a la mateixa cosa.

De feina ja ens en donaven, ja. Tia de vegades bufava perquè volia tenir les coses bé i atendre igual als animals i als plats que a la cuina, que per a tot no hi havia prou braços. Va ser per la porta d'aquestes visites que jo vaig començar a cuinar i tia anava més descansada; primer m'ho mastegava tot, que no se'n fiava ni gens ni mica, però a poc a poc va veure que hi posava seny i paciència i ja em deixava preparar les amanides tota sola, i després les truitades² i la verdura, i més endavant els guisats, i al final de tot, la sopa. Per als oncles la sopa era sagrada, era el plat de més confiança. Cada dia hi havia sopa a casa. No hi podia faltar, igual que el pa.

Quan venien els cosins de Barcelona, gastàvem molt més, però ells també portaven cafè, una capsa de galetes i una rajola de xocolata, que ens feia més goig que qualsevol altra cosa. Recordo que un any van portar una fruitera de porcellana que devia valer els seus cèntims. Era un cistellet molt graciós amb una nansa trenada i amb un contorn que feia ondes per sostenir més bé la fruita. Per la banda de fora tenia unes formes rodones que eren cireres, amb la cua i dues fulles cada una. Tia sempre va rondinar, d'aquell present. Que si amb qualsevol cop es trencaria i que, llavors, fes-li un nus a la cua; que si la fruita era per guardar-la estesa en un lloc fresc i no per tenir-la amuntegada per fer goig. Que si patatim, que si patatam. Jo veia que els parents bé ho havien fet amb bon fi i que això era el que valia. També era veritat que em fonia per les coses boniques, però callava per no enfurismar els oncles, sobretot tia, que era tan pràctica. Val més un tros de pa sec, deia, que qualsevol cosa per fer bonic.

Maria Barbal, *Pedra de tartera* (text adaptat)

¹ **gormands**: que els agrada menjar bé.

² **truitades**: truites.

TEXT 1**1 La narradora es menjava el greix de pernil perquè...**

- a. no volia que la gent deixés el que ella havia preparat.
- b. el menjar no havia de llençar-se mai.
- c. era un costum après a la casa.
- d. passava molta gana.

2 La narradora vivia amb...

- a. la seva tia.
- b. la seva mare.
- c. els seus pares.
- d. els seus oncles.

3 La narradora pensa que la tia li ho “mastegava tot” (subratllat al text) perquè li...

- a. criticava durament tot el que feia.
- b. deia que mastegués bé el menjar.
- c. donava tot molt fet, sense deixar-li decidir res.
- d. encarregava menjars tous, fàcils de mastegar.

4 Què s'entén per “seny i paciència” (subratllat al text)?

- a. Lleugeresa i complaença.
- b. Enteniment i constància.
- c. Sensatesa i patiment.
- d. Habilitat i eficiència.

5 Marca amb una X, en el full de respostes, si les oracions següents són verdaderes (casella a) o falses (casella b).

- 5.1 A la narradora li sorprenia com feien servir els coberts els cosins.
- 5.2 Es diu que els de ciutat es consideren superiors als de poble.
- 5.3 Els cosins quasi no es fixaven en la narradora.
- 5.4 A casa dels oncles hi podia faltar el pa, però no hi podia faltar la sopa.

TEXT 1

6 Què feia la protagonista a la cuina?

- a. No la hi deixaven entrar mai perquè era molt jove.
- b. Va poder anar preparant plats de mica en mica.
- c. Hi treballava sempre com a cuinera.
- d. Només li deixaven fer amanides.

7 Com era el cistellet que van regalar a tia?

- a. Amb decoració de fruites.
- b. Massa gran i no cabia a casa.
- c. De cotons amb mantellines d'ones.
- d. Tenia forma de tassa amb dues nanses.

8 A la frase “per tenir-la amuntegada per fer goig” (subratllada al text), ‘la’ es refereix a la...

- a. xocolata.
- b. fruitera.
- c. fruita.
- d. cua.

9 A la frase “em fonia per les coses boniques” (subratllada al text), què significa ‘em fonia’?

- a. No m’interessaven.
- b. Em feien al·lèrgia.
- c. No m’agradaven.
- d. Em delia.

10 Indica quina d’aquestes oracions té els dos punts (:) i les comes (,) col·locades correctament.

- a. Jo era tímida, pobra de mi: no estava acostumada a tractar tanta gent.
- b. Jo era tímida, pobra de mi: no estava acostumada, a tractar tanta gent.
- c. Jo: era tímida pobra de mi, no estava acostumada a tractar, tanta gent.
- d. Jo, era tímida pobra de mi: no estava acostumada a tractar tanta gent.

TEXT 1**11 Quina d'aquestes sèries defineix millor el tarannà de tia?**

- a. Treballadora, remugadora i pragmàtica.
- b. Delicada, malaltissa i ordenada.
- c. Organitzada, callada i positiva.
- d. Activa, xerraire i simpàtica.

12 Indica l'afirmació que defineix millor els cosins de tia.

- a. Els molestava tornar als seus orígens, però s'ho callaven per educació.
- b. Volien oblidar el poble i menyspreaven els seus habitants.
- c. S'havien tornat més refinats i educats que els del poble.
- d. S'enyoraven del poble i no volien viure a ciutat.

13 Com és la narradora del text?

- a. Subjectiva en primera persona.
- b. En segona persona.
- c. Omniscient en tercera persona.
- d. Múltiple, amb diverses veus.

TEXT 2

Llegeix aquest text amb atenció i tria la resposta correcta a cada pregunta.
Marca-la en el full de respostes.

UN MÉS DE LA FAMÍLIA

Què ens condiciona a triar un determinat animal de companyia? És cert que s'acaben assemblant als seus amos? Sobre els animals de companyia hi ha molts tòpics. I també algunes veritats. Són un més de casa.

“No hi ha millor psiquiatre a la terra que un cadell llepant-te la cara.” Aquesta afirmació de Ben Williams la firmaria tothom que té gossos. Com el periodista Sergi Mas, orgullós propietari de la Rita i la Manolita. “Amb aquesta cara, quin altre nom els podia posar?”. I les mira amb una complicitat i tendresa que només copsen plenament els altres propietaris de gossos. “Tinc la sensació de no estar mai sol. I t’entenen. Saben perfectament com et trobes i actuen en conseqüència. Jo no m’imagino la vida sense elles. També és cert que mai no saps si estan amb tu per amor, egoisme o dependència, però hi tens una sensació de proximitat increïble. Fer-los una abraçada t’omple tant!”

Això mateix pensa la Maria Sierra Rodríguez, propietària del Doolin, un preciós gat blanc. Assegura que tenir un gat a la seva vida representa “una mena de teràpia diària”. “Estar amb ell, acaronar-lo, dormir al seu costat i sentir el seu ronc em relaxa i em renova les energies”.

Per què sentim el desig de tenir una animal a casa? Dues grans raons ho expliquen: la necessitat de tenir companyia i la recerca de seguretat. A més, molts estudis mostren com els animals promouen la salut dels seus amos i, en l'aspecte psicològic, aporten qualitat de vida gràcies a l'intercanvi afectiu. Augmenten l'autoestima i donen un sentit a la vida del propietari, perquè contribueixen a desenvolupar la consciència de responsabilitat.

La Manolita té 9 anys, i el Sergi la va comprar quan tenia dos mesos. Rondina una mica per les fotos, però al mínim gest que li fas mou la cua, feliç. La seva companya és la Rita, que va arribar dos anys més tard a casa. Era una gossa que havia estat abandonada i maltractada i això la fa més poruga. Però als braços del Sergi està tranquil·la i confiada. El fet és que ara són dues més de la família. “De bèsties res —assegura el Sergi. Per tractar malament un animal no el tinguis. Per mi són els altres fills. Sé que hi ha diferències, però de vegades fins i tot guanyen!”

Qui dona més a qui?

No hi ha dubte que els animals de companyia aporten molt als seus propietaris, però sabem què necessiten? Àngel Casellas és llicenciat en psicologia, màster en etologia clínica aplicada i educador caní. “Per fer feliços els nostres animals de companyia, primer cal que tinguem en compte que som espècies diferents i, per tant, amb necessitats diferents. Considero un error tractar-los amb un excés d'humanització. No és bo deixar-los dormir al llit o donar-los menjar de persones. Aquesta humanització pot ser la base de greus problemes de conducta que poden aparèixer pel fet que el gos no té clar que és el gos i que no està al mateix nivell de les persones amb qui conviu.” Aquest és un dels pecats més habituals dels propietaris. Perdre la perspectiva i no entendre que, per molt

TEXT 2

que te l'estimis, és un animal i no una persona. Sobre qui aporta més a la relació, si l'home o l'animal, Sergi Mas apunta: "Cal trobar l'equilibri, i crec que a casa el tenim. Seria injust dir que elles m'aporten més a mi, perquè la veritat és que jo penso molt en elles i faig moltes coses pensant que estiguin bé. I elles, sense saber-ho, m'omplen molt. El fet que s'asseguin als meus peus mentre treballo a l'ordinador em fa sentir feliç." Per alguna cosa deu ser que el 80% dels espanyols tenen animals a casa.

A l'hora de valorar per què en triem un o un altre, el veterinari Jaume Martínez assegura: "Entre gossos i gats no hi ha tantes diferències, però en el cas dels rèptils, per exemple, ja no parlem tant d'animals de companyia com d'objectes de decoració sofisticats. Solen tenir-los gent que sap molt bé com tractar aquests animals i que els té a casa sense relacionar-s'hi gaire".

Aure Farran, <http://www.ara.cat>, 6/1/2013 (text adaptat)

14 La paraula "copsen" (subratllada al text) vol dir...

- a. imaginem.
- b. recordem.
- c. suposen.
- d. entenen.

15 En Sergi Mas creu que els gossos...

- a. fan més companyia que els gats.
- b. busquen la proximitat de l'amo només pel menjar.
- c. estan a prop teu perquè necessiten una abraçada sovint.
- d. mai no se sap si t'estimen per amor autèntic, egoisme o dependència.

16 Segons Maria Sierra Rodríguez, conviure amb un gat és...

- a. un problema perquè ronca a les nits i no et deixa dormir.
- b. una mena de termòmetre de les energies de cadascú.
- c. positiu per al benestar de la persona.
- d. la causa d'algunes al·lèrgies.

17 Segons el text, les animals de companyia fan que els seus propietaris...

- a. es converteixin en persones prepotents.
- b. es tornin més responsables.
- c. millorin la seva alimentació.
- d. siguin més nets i polits.

TEXT 2

18 Què significa “poruga” (subratllat al text)?

- a. Tranquil·la.
- b. Molt dolça.
- c. Espantadissa.
- d. Molt casolana.

19 El connector “per tant” (subratllat al text) equival a...

- a. doncs.
- b. ja que.
- c. sinó que.
- d. per tal com.

20 Quan l'Àngel Casellas parla de l'excés d'humanització dels nostres animals de companyia es refereix al fet que...

- a. els animals de companyia imiten els costums dels seus amos.
- b. els humans imiten els costums dels seus animals de companyia.
- c. cada cop els animals de companyia s'assemblen més als humans.
- d. sovint els animals de companyia es tracten com si fossin persones.

21 En quin ordre apareix la informació al text?

A.

Recull els testimonis de persones que conviuen amb animals domèstics.

B.

Aporta l'opinió d'un expert en etologia i en com s'han d'educar els animals de companyia.

C.

La periodista es pregunta sobre els tòpics relacionats amb els animals de companyia.

D.

Un veterinari explica la diferència entre tenir a casa un gos o un gat i un rèptil.

- a. A → B → C → D
- b. B → C → D → A
- c. D → A → B → C
- d. C → A → B → D

TEXT 2

22 Marca amb una X, en el full de respostes, si les oracions següents són verdaderes (casella a) o falses (casella b).

22.1 Segons Ben Williams, tenir un animal de companyia t'ajuda a ser més net.

22.2 En Sergi Mas prefereix les gosses als seus fills.

22.3 Els propietaris d'un animal de companyia no sempre saben quines són les necessitats d'aquest animal.

22.4 No és bo deixar dormir els gossos al llit.

23 El pronom 'hi' de la frase "sense relacionar-s'hi gaire" (subratllada al text), fa referència...

a. a la casa.

b. als rèptils.

c. al veterinari.

d. a gossos i gats.

24 Quin dels testimonis que apareix al text tracta els seus animals de companyia com si fossin membres de la família?

a. Sergi Mas.

b. Ben Williams.

c. Jaume Martínez.

d. Maria Sierra Rodríguez.

25 La intenció del text és...

a. contraposar l'opinió de la periodista amb la dels experts sobre els animals de companyia.

b. presentar als lectors les experiències de veterinaris i etòlegs que treballen amb animals.

c. exposar els avantatges i els inconvenients de tenir a casa gats, gossos o rèptils.

d. mostrar el testimoni de gent que conviu amb animals i les opinions d'experts.

26 El text que has llegit...

a. combina narració, descripció i diàleg.

b. combina informació i opinions de propietaris.

c. és una barreja de text expositiu i text instructiu.

d. combina l'opinió de la periodista i la dels testimonis.

REDACCIÓ

Partint del text 2, desenvolupa el tema següent: **Com creus que s'ha de tractar un animal de companyia?** Raona les teves opinions i defensa-les amb arguments.

Escriu una redacció de 125 paraules com a mínim. Si n'escrius menys, es veurà afectada la teva puntuació.

Et recomanem que segueixis aquest procés:

1. planificació, esquema de les idees que desenvoluparàs;
2. primera versió de la redacció;
3. revisió, correcció i versió definitiva.

Anota al final el nombre de paraules escrites.

Pots utilitzar aquesta pàgina com a esborrany.

ESBORRANY

REDACCIÓ

Utilitza aquesta pàgina per a la redacció definitiva.

COM CREUS QUE S'HA DE TRACTAR UN ANIMAL DE COMPANYIA?

0-1-2
-3-4

A

0-1-2
-3-4

R

0-1-2
-3-4

S

0-1-2
-3-4

L

0-1-2
-3-4
 FO O

0-1-2
-3-4

M

0-1

P

Nombre de paraules escrites

Has de comptar també les paraules apostrofades i les separades per guió.

Moltes gràcies per la teva col·laboració.

Consell Superior
d'AVALUACIÓ
del Sistema Educatiu